

СУ “Св. Климент Охридски”, Богословски Факултет
КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Изготвил:

доц. д-р д. Иван Иванов

**СУ “Св. Климент Охридски”
Богословски факултет**

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА*

1. Въведение. Методология на науката “Литургика”; История на науката Литургика и научната и разработка; Български автори и научните им трудове.

2. Извори на Литургиката: Старозаветни библейски книги; Новозаветни библейски книги; Апокрифна книжнина; Творения на апостолските мъже; Творения на църковните писатели от II и III в.; Творения на източните църковни писатели от IV и V в.; Творения на западните църковни писатели от IV и V в.; Творения на източните църковни писатели от VI в. нататък; Творения на западните църковни писатели от VI в. нататък; Църковна поезия и

* Програмата е изготвена съобразно изучаваните въведителни, основни и избираеми дисциплини според учебния план в бакалавърската и магистърска програма по Практическо богословие и Литургика.

СУ "Св. Климент Охридски", Богословски Факултет
КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

химнография; Решения на Вселенските и поместните събори на Църквата.

3. Култ: Култът въобще и християнското богослужение; Характер на култа; Най-съвършени форми на култа; Средства, ползвани от култа, за да стане той осезаем; Характер на християнското богослужение.

3. Богослужебни места: Християнският храм – названия, произход и стилове; Части на християнския храм и предметите в него; Зография и символика в православния храм.

4. Свещени съсъди, одежди и книги: Свещени съсъди и покровци за Св. Евхаристия; Антиминс; Свещени одежди и инсигний; Свещенобогослужебни и църковнобогослужебни книги.

5. Богослужебни времена: Седмичният празничен цикъл; Годишният празничен цикъл: Подвижни празници – предпасхални и следпасхални; Годишният празничен цикъл: Неподвижни празници – Господски, Богородични, светийски.

6. Църковни служби: Богослужебно събрание и богослужебни последования; Извършители на църковните служби; Съставни части на църковните служби; Свещенодействия.

7. Последования на денонощния кръг: Развитие на богослужебните последования; Вечерня; Повечерие; Полунощница; Утреня; Часове; Изобразителни.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

8. Тайнства: Поява, литургическо установяване и систематизация; Общо за тайнствата в Православната църква; св. тайнство Кръщение; Св. тайнство Миропомазване; св. тайнство Евхаристия и евхаристийна епиклеза. Литургия – история, ритуални семейства, византийски ритуал. Съставни части на литургията; Общи елементи и различия между Златоустова и Василиева литургия (византийска редакция) – литургически анализ; св. тайнство Покаяние (Изповед); св. тайнство Свещенство (Ръкоположение); св. тайнство Брак; св. тайнство Елеосвещение (Маслосвет).

9. Обреди: Произход, систематизация и употреба. Общо за обредите на Православната църква; Водосвет; Опело, трисагий и панихида.

10. Устави: Название, произход и видове устави. Църковно-богослужебни устави; Систематизация на богослужебните устави в зависимост от влиянието на богослужебните практики. Влияние между литургичните семейства и богослужебните устави.

ЛИТЕРАТУРА

Mirkovič, L. Pravoslàvna Liturgika I-II, Pravoslàvna bohosloveckà faculta v Prešove, 1994.

Taft, R. F. Beyond East and West, Problems of Liturgical Understanding. Second revised and enlarged edition, Rome, Edizioni Orientalia Cristiana 2001.

Taft, R. F. La liturgia delle ore in oriente e occidente, Le origini dell'ufficio e il suo significato per oggi, Pubblicazioni del Centro Aletti, Lipa 2001.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Taft, R. F. The Liturgy of the Hours in the Christian East: Origins, Meaning, Place in the Life of the Church, Cochin: KCM Press 1984.

Авксентий, архим. Литургията на св. Апостол и Евангелист Марк, ДК, 5, С., 1996.

Авксентий, архим. Източносирийски литургичен тип, ДК, 4, С., 1999.

Авксентий, архим. Литургия. В. Търново, 2005.

Авксентий, архим. Литургия на “Апостолските постановления”, ДК, 6, С., 1999.

Авксентий, архим. Литургията на сирояковитите, ДК, 6, С., 1996.

Аранц, М. Как молились Богу древние византийцы, Суточный круг богослужения по древним спискам византийского евхология (диссертация), Ленинградская Духовная Академия, 1979.

Афанасиев, Н. Трапеза Господня, Праксис, В. Търново 1999.

Гаврийл, Архим. Руководство по литургике или наука о православном богослужении. Москва, 1998.

Горазд, Архим. Богослужение и богослужебна дисциплина. С., 1959.

Гошев, прот. И. Антиминсът, С. 1925.

Гошев, прот. И. Божествената литургия на Златоуста (критични бележки и изяснения с четири приложения на текстове). ГСУ-БФ, XXII (1943-1944).

Гошев, прот. И. Преславски керамичен фрагмент с богослужебни текстове, ГСУ, Т. 11/С., 1933-1934/ 1-17.

Гошев, прот. И. Произход и употреба на антиминсите в средните векове, ГДА, 1950/51.

Гошев, прот. И. Старобългарски чинопоследования за встъпване в монашество, ГДА, 1957/58.

Димитров, прот. Х. Същност, форма и символика на православното богослужение, ГДА, 1959/60.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Димитров, прот. Х. Увод в литургиката като богословска наука, ГДА, 1960/61.

Дмитриевски, Ал. Описание литургических рукописей, хранящихся в библиотеках Православного Востока, (докторска дисертация), Т.І. Тулика, Киев, 1895; Т.ІІ. Ευχολογία, Киев, 1901.

Иванов, дякон И. С. Богословски поглед върху средновековните музикални трактати. – В: Българско музикознание, 3-4/2007.

Иванов, дякон И. С. Византийски литургически песнопения в Южна Италия. – В: Бълг. музикознание, кн. 2, 2004, с. 111-138.

Иванов, дякон И. С. Евхаристията - спасителен диалог с Бога. Рим, 2005.

Иванов, дякон И. С. Между ангелите и човеците. Литургическата музикално-химнографска традиция на исихазма. С., 2006.

Иванов, дякон И. С. Мисионерското дело на св. братя Кирил и Методий и на техните ученици според музикалните и химнографски свидетелства. – В: Богословска мисъл, 1-2/3-4, 2005.

Иванов, дякон И. С. Светата литургия – център на православното богослужение. – В: Пътят на човекъ към Бога. Сборник за кандидат-студенти на Богословския факултет, С., 2005.

Инокентий, Архимандрит. Венецианския литургикон от 1554 година. ДК, кн.2. С., 1975.

Инокентий, Архимандрит. Новооткрити ръкописи и старопечатни литургически паметници. ДК, кн.7-8. С.,1966.

Инокентий, Архимандрит. Пасхалното богослужение през Светлата седмица. ДК, кн.4. С., 1976.

Карабинов, Иван А. Евхаристическая молитва (анафора). Санктпетербург, 1908.

Карастоянов, Б. Песнопения за св.св. Кирил и Методий в невмени извори от XII-XXв., С., 1993.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Касносельцев, Н. К истории православного богослужения по поводу некоторых церковных служб и обрядов ныне неупотребляющихся. Казань, 1889.

Каспер, Кардинал Валтер. Тайнство на единството. Евхаристия и Църква. София, 2005.

Кекелидзе, Прот. К. Иерусалимский канонар. Тифлис, 1912.

Кекелидзе, Прот. К. Литургические памятники в отечественных книгохранилищах и их научное значение. Тифлис, 1908.

Керн, Архим. Киприян. Историческое развитие текста Епиклезе у литургии св. Иоанна Златоуста. сп. Христианский живот. Београд, 1926.

Керн, Архим. Киприян. Епиклеза у византийских литургиях. Скопие, 1939.

Керн, Архим. Киприян. Епиклеза у первых христианских литургиях. Београд, 1933.

Керн, архим. К. Евхаристията. Париж, 1947.

Кожухаров, Макариополски еп. Николай. Евхаристическая епиклеза как богословская проблема. ГДА, т. 14, София, 1965.

Кожухаров, Макариополски еп. Николай. Светлая евхаристическая жертва, Изяснение на православную литургию, Синодально издательство, София 1968.

Красносельцев, Н. Богослужение Иерусалимской церкви в конце IV в. Казань, 1888.

Красносельцев, Н. Типик церкви св. Софии в Константинополе. Одеса, 1892.

Лазаров, Ст., Сведения за музыкальную деятельность на Кирил и Методий, Българ. Музыка, 1956, 8.

Майендорф, И., Византийское богословие, С., 1985.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Макариополски, еп. Николай. Св. Евхаристия в еклезиологическо-икуменически аспект от Православно гледище, ГДА, 1972/73.

Макариополски, еп. Николай. Св. Евхаристия като жертвоприношение, ГДА, 1954/59.

Макариополски, еп. Николай. Светата евхаристийна жертва, Изяснение на православната литургия, Синодално издателство, София 1968.

Макариополски, еп. Николай. Светото Миро, Литургическо и историческо изследване, ГДА, 1955/56.

Макариополски, еп. Николай. Църковният пост, Историко-канонико-литургическо изследване, ГДА, 1960/61.

Мансветов, Иван Д. Церковный устав (типик), его образование и судьба в греческой и русской церкви. Москва, 1885.

Нанков, Прот. Симеон. Тайнство Кръщение (православно литургическо изследване). ГДА, XIV (1964-1965).

Нафанаил, Иеромонах. Литургия преждеосвященных Даров. ЖМП, 4, 1981.

Нефедов, прот. Г. Тайнства и обряды Православной церкви, Москва 1999.

Нефедов, Прот. Г. Тайнство Покаяния. ЖМП, 1, 1985.

Пандурски, В. Иконата в България, "От Света София до Кахрае Джами" из историята на Християнското изкуство- византийското изкуство, ГДА, 1967/68.

Пандурски, В. Рождество Христово в християнското изобразително изкуство, ГДА, 1950/51.

Пандурски, Проф. В. За Постния триод през св.Четиридесетница. ЦВ, бр.12. С., 1959.

Пандурски, Проф. В. Св.Евхаристия - св.Причастие. ЦВ, бр.15-16. С., 1952.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Пандурски, Проф. В. Тайнство покаяние (литургически поглед). ЦВ, бр.7. С., 1955.

Партений, Левкийски епископ. Божествената Литургия на св. апостол Яков, брат Божи. С., 1948.

Попович, И., Йевтич, А., Радович, А. Църква, Православие, Евхаристия.София, 1999.

Рафаил, архим. За езика на Православната икона, Издателство "Славяна", В. Търново 1999.

Скабалланович, Михаил М. Толковый Типикон (Объяснительное изложение Типикона с историческим введением) (в три части). Киев, 1910-1915.

Тафт, Р., - Фаруджа, Е. Теология на литургията и теология на символа, С., 1992.

Тончева, Е. За старобългарската полиелейна песенна практика. Новооткрит ранен невмен запис на полиелей "вулгарикон", Кирило-Методиевски студии, 4, С., 1987.

Тончева, Е., За ранната полиелейна практика на Балканите (по извори от XII -XIIIв.), Бълг. Музикознание, 1985, 3.

Успенский, Н. Древнерусское певческое искусство, М., 1965,1971.

Успенский, Н. Чин всенощного бдения (агрипния) в Греческой и Русской Церкви, Л., 1948.

Успенский, Н. Молитвы Евхаристии св. Василия Великого и св. Йоанна Златоуста. Богословские труды, т. II, Москва, 1961.

Чифлянов, прот. Б. Богослужбният чин, преведен от братята Кирил и Методий в началото на моравската им мисия, Славистичен сборник, БАН, Институт за бълг.език.С., 1973.

Чифлянов, прот. Б. Римската конфирмация преди и след Втория Ватикански събор, ГДА, 1977/78.

КАНДИДАТДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО ЛИТУРГИКА

Чифлянов, прот. Б. Римската литургия преди и след Втория Ватикански събор, ГДА, 1970/71.

Чифлянов, прот. Б. Триодът и Месецословът на Великата Църква през IX век, ГДА, 1969/70.

Чифлянов, прот. Бл. Литургия, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София 1996.

Шиваров, протопр. Н. Древни источни коментари на Псалтиря и старобългарските преводи, ГДА, 1978/79.

Шмеман, прот. А. Введение в литургическое богословие, Париж, 1961.

Шмеман, прот. А. Евхаристия. Таинство Царства. (Париж, 1984), М., 1992.

Шмеман, прот. А. От вода и дух, Литургично изследване на тайнството Кръщение, Фондация “Покров Богородичен”, 1997.

Шмеман, прот. Ал. Литургия и Живот, Лекции и есета върху християнското образование и израстване посредством литургичния опит, Праксис, В. Търново 2002.